

דכיון שזכר היא לפני בית דין צריכה לומר מיד, ואין ממתינים לכשתקבל, משא"כ כשהיא מוסרת לשליח אין מצריכין אותה לזכר לצי"ד, כי תאמר בעת שתתגרש — ומצינו כעין סברה זו כמה פעמים.

תוס' ד"ה יתר מיכן וכו' דהאי הוא דכי איכתיב לשם רחל לא הדר איכתיב לשם לאה וכו'. לשון מושאל הוא זה, דכי נכתב לשם אשה זו לא הדר חזי לשם אשה אחרת, אבל ודאי ששניהם שוים בשמם וק"ל.

בא"ד: וי"ל דלהתלמד דהכא וכו'. עי' מהרש"א שהקשה דלמה לא נקיט יתר מכאן דס"ת פסול וכו', ופשוט י"ל דא"כ לא הי' אפשר למינקט יתר מכאן כתב לגרש ונמלך וכו', לפמ"ש"כ התוס' לעיל בחירון ראשון.

דף כ"ד עמוד ב': תוס' ד"ה בעידי מסירה וכו' התם מיירי כדפרישית לעיל. עיין לעיל דף ד' ע"א.

לדף כ"ד: עיין שו"ת חתם סופר אה"ע סימן פ"ב, אמרי צינה דף קכ"ח, ספר המקנה חלק ב' דף ט'.

דף כ"ה עמוד א': רש"י ד"ה אמר אביו וכו' שהיה פוסק על שני סעיפים, וליכא

למימר הוצרך וכו'. וצ"ע דלכאורה לפי זה רק אם התנה ובכה"ג שמסתפק מעיקרא, אבל בצרירה דממילא לא שייך זה, וכן דהאי דבסמוך שני לוגין שאני עתיד להפריש, שעושה כן משום דע"ש בין השמשות או שאין לו כלים, ולא משום דפוסק על שתי סעיפים, ואם כן היה לו לומר בכה"ג דיש צרירה בודאי וי"ל, ועיין פני יהושע.

תוס' ד"ה אי אמרת וכו' תימה דצנדרים משמע וכו' דשה לבית אבות לאו דאורייתא וכו'. — היינו צקטנים כדמוכח בגמ' שם, ובקושייתם דלמה לא קאמר גם הכא כן דאירי צלא אמנינהו וצקטנים וכו'.

לדף כ"ה: עיין אמרי צינה דף קכ"ח.

תוס' ד"ה ר' אלעזר וכו' חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו טופס מדקתני משום שנאמר וכתב לה כו'. משמע שמוסיף אפי' טופס. ועי' ל' לפי דברי התוס' בסמוך דד"ה חוץ, דאין לומר דשחרורי עבדים נמי פסול, דא"כ ליתני צפ"ק וכדברי ר"א בארצו וכו' — (ועי' שם בקרני ראש שעל מהרש"א להסביר החילוק) — ולפי"ז י"ל דעל כרחק הא דקתני חוץ מגיטי נשים אפילו בטופס, ולכן רק בגט נשים פסול ולא בשחרורי עבדים, דאם אנו מפרשים חוץ מגיטי נשים בחורף, א"כ גם בשחרור עבד פסול, וכמש"כ רש"י לעיל דף ט' ע"ב [ד"ה האיכא] דבכל פסולא דאורייתא שיה גט ושחרור מגו"ש דלה לה ע"ש, וא"כ שוב יקשה למה לא נקטה מתני' רק גט נשים ולא שחרורי עבדים, אלא על כרחק דמיירי בפסול דטופס שהוא דרבנן, ובזה אין מוכרח דשון שחרורי עבדים לגיטי נשים, רק בג' דלעיל, ויכול לומר דנקיט במתני' דוקא גיטי נשים וכדברי התוס', והבן.

דף כ"ו עמוד ב': אמר רב הלכה כר"א. עיין כסף משנה פ"ג מגירושין ה"ז.

רש"י ד"ה ומעגן ומוחזיב לה, כשהיא מגורשת. עיין חכמת שלמה לאה"ע סימן צ"ג סעיף ב'.

תוס' ד"ה ה"נ גזירה וכו' אי נמי יש לדבר קול שנישאת וכו'. ואעפ"י"כ העדים יחתמו, שסבורים ע"י גט שכתובה זו שארוסה היא, כמש"כ ר"ת לעיל, ולא ידעו הם מקול שנישאת, אבל הלכות והרואים להוציא לעז ודאי ידעו ע"י שאלה כדרך בני אדם.

דף כ"ז עמוד א': תוס' ד"ה משום ציון דבעל וכו' אי נמי על ידי שיאמרו לאחר שיתן, ירגיש בדבר שהבעל לא כתבו ומקפיד גם על הנתינה. וכתב המהרש"א ולטעמא דמילי לא ממסרין לא שייך למימר האז תירוצא, ויש ליישב בענין אחר ודוק. ולא האיר לנו צמה ליישב, כי צריך עיון למה על הנתינה לא יוכלו לעשות שליח כי אין זה מילי וכו', ועיין בפני יהושע שמתקשה בו — ואולי יש לומר עפ"י רמ"ה מוצא בטור סימן ק"כ, האומר לעדים כתבו ותנו גט לאשתי אין צריכין לזכות לו הנייר קודם הכתיבה וכו', דכיון דמוכח לאיתתא בשליחותיה אקנויי אקנו לבעל לגרושי ציה, ונמצא זכיית הבעל וגירושי האשה באין כאחד, ועיין בית שמואל ס"ק ב', ועיין בדברי אמת קונטרס ז', שמסביר שיטת הרמ"ה כמו קנין קודר מעדים, אם כן יש חילוק גדול בין אם הוא נותן גט שלו לשליח הולכה, שיוכל לעשות שליח אחר, אבל גט זה שאינו שלו עדיין קודם שהגיע לידה, לא מסר לשלוחו דבר ממש שנאמר בו שיוכל למסור לשליח אחר, בפרט לסבבת הקדוש מרדוך [במדרש קידושין פ"ב סימן תק"ה] שמחלק בין קידושין לגירושין שיוכל לגרשה בעל כרחה, נראה באופן זה שזכיית הבעל רק על ידה, ואם היא תאמר שאין ברצונה לזכות לבעל בלי ספק אי אפשר בעל כרחה, וכן אם אין שום אדם בעולם רוצה לזכות גט זה בעבור הבעל, אי אפשר ששליח יוכל ליתן לה גט זה בעל כרחו, אם

דף כ"ז עמוד א': תוס' ד"ה הא אמר תנו וכו' ור' זירא סבר דהא דקתני ונמלך

אורחא דמילתא וכו'. עי' מהרש"א ומהר"ם שכיוונו לדבר אחד — ועי' בתוס' צ"מ [י"ח ע"א ד"ה הא] ששם מתוקן הלשון יומר כרש"י דהכא [לקמן ע"ב ד"ה דלמא], ועי' מהרש"א שם, [ועי' פנ"י כאן שדעתו דגם הכא כוונת התוס' קן].

דף כ"ז עמוד ב': תוס' ד"ה שמעבור וכו'. לפי הגרסה לפירוש ר"ת לא מפרשין

כפירש"י שיעור שתוכל וכו', אלא ממש שמעבור שירא ותסעוד, ולכן חיישין שנפל מהם, ומ"מ אין זה מוכרח וק"ל. לדף כ"ז: עיין שו"ת חתם סופר חלק אה"ע"ז סימן נ"ז ס"ה, מהר"ם מינץ סימן כ"א, אמרי צינה דף ק"ל, אזהר דוד, פלגי מים דף י"ב, מהר"ם א"ש שו"ת צרישי, השיב משה סימן ס"ג.

דף כ"ח עמוד א': רש"י ד"ה שאני התם וכו' שעתידיה ליאסר ושינויא וכו'.

עיין נודע ביהודה קמא יו"ד סימן נ"ו.

דף כ"ח עמוד ב': רש"י ד"ה שמא מת וכו' דלא מרע לה לחזקה בזה. עיין נודע

ביהודה קמא יו"ד סימן נ"ה והנה.

תוס' ד"ה והא בעי וכו' התם גבי אשם. הוא בוצחים ע"י ע"א.

לדף כ"ח: עיין שו"ת חתם סופר חאה"ע ח"א סימן צ"ב, ס"ה, ס"א, וחלק שני שם סימן קי"ט, מקום שמואל בסופו, שו"ת אבני נזק או"ח סימן י"ח.

דף כ"ט עמוד א': תוס' ד"ה משום ציון דבעל וכו' אי נמי על ידי שיאמרו לאחר

שיתן, ירגיש בדבר שהבעל לא כתבו ומקפיד גם על הנתינה. וכתב המהרש"א ולטעמא דמילי לא ממסרין לא שייך למימר האז תירוצא, ויש ליישב בענין אחר ודוק. ולא האיר לנו צמה ליישב, כי צריך עיון למה על הנתינה לא יוכלו לעשות שליח כי אין זה מילי וכו', ועיין בפני יהושע שמתקשה בו — ואולי יש לומר עפ"י רמ"ה מוצא בטור סימן ק"כ, האומר לעדים כתבו ותנו גט לאשתי אין צריכין לזכות לו הנייר קודם הכתיבה וכו', דכיון דמוכח לאיתתא בשליחותיה אקנויי אקנו לבעל לגרושי ציה, ונמצא זכיית הבעל וגירושי האשה באין כאחד, ועיין בית שמואל ס"ק ב', ועיין בדברי אמת קונטרס ז', שמסביר שיטת הרמ"ה כמו קנין קודר מעדים, אם כן יש חילוק גדול בין אם הוא נותן גט שלו לשליח הולכה, שיוכל לעשות שליח אחר, אבל גט זה שאינו שלו עדיין קודם שהגיע לידה, לא מסר לשלוחו דבר ממש שנאמר בו שיוכל למסור לשליח אחר, בפרט לסבבת הקדוש מרדוך [במדרש קידושין פ"ב סימן תק"ה] שמחלק בין קידושין לגירושין שיוכל לגרשה בעל כרחה, נראה באופן זה שזכיית הבעל רק על ידה, ואם היא תאמר שאין ברצונה לזכות לבעל בלי ספק אי אפשר בעל כרחה, וכן אם אין שום אדם בעולם רוצה לזכות גט זה בעבור הבעל, אי אפשר ששליח יוכל ליתן לה גט זה בעל כרחו, אם